

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 321/2025-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Treščákom ml., Štúrova 17, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice-okolie) v konaní vedenom pod sp. zn. K3-12C/148/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice (predtým Okresného súdu Košice-okolie) v konaní vedenom pod sp. zn. K3-12C/148/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Košice **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. K3-12C/148/2020 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke priznáva finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré **je** jej Mestský súd Košice **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 321/2025-15 z 29. mája 2025 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť doručенú mu 29. apríla 2025, ktorou sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. K3-12C/148/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“), ktoré bolo pôvodne vedené pred Okresným súdom Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12C/148/2020. Tiež žiada prikázať mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznať sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručенou okresnému súdu 13. novembra 2020 domáha proti žalovanej zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam – k domu so súpisným číslom 3 na parcele registra „C“ č. ■■■, zapísanému na LV č. ■■■, okres Košice-okolie, obec ■■■■■■■■■■, k. ú. ■■■■■■■■■■, a parciel registra „C“ č. ■■■ – záhrada vo výmere 1170 m² a č. ■■■ – zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 494 m², zapísaných na LV č. ■■■, okres Košice-okolie, obec ■■■■■■■■■■, k. ú. ■■■■■■■■■■ (ďalej len „nehuteľnosti“). Sťažovateľka ako podielová spoluvlastníčka nehnuteľností s veľkosťou podielu 16/135 k celku je absolútne vylúčená z vykonávania akýchkoľvek práv vlastníka veci, a preto navrhla, aby konajúci súd nehnuteľnosti prikázal do vlastníctva žalovanej a sťažovateľke priznať primeranú finančnú náhradu. V súdnom spore (od momentu uskutočnenia prvého pojednávania 11. marca 2022) je jedinou spornou otázkou určenie hodnoty nehnuteľností, ktoré sú predmetom vyporiadania. Sťažovateľka už v žalobnom návrhu navrhla vykonať znalecké dokazovanie, keďže z dôvodu zamedzenia prístupu k nehnuteľnostiam zo strany žalovanej nemohla zabezpečiť znalecký posudok sama.

2.1. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľka uvádza, že súdne konanie, ktoré iniciovala na účely ochrany svojich vlastníckych práv, je už v tomto štádiu neprimerane dlhé, pričom tento stav je jednoznačne následkom nečinnosti a nesprávneho postupu konajúceho súdu. Žalovaná opakovane znemožnila znalecké dokazovanie (ustanovenému znalcovi neumožnila vstup do nehnuteľnosti, pozn.), nesúhlasí ani s aktuálnym ohodnotením nehnuteľností realitnou kanceláriou, ktoré predložila sťažovateľka ešte v decembri 2023. Mestský súd akceptoval irelevantný návrh žalovanej na vykonanie dokazovania pripojením dedičských spisov, ktorých obsahom je ocenenie nehnuteľností po nebohých rodičoch žalovanej (sp. zn. 13D/769/2009 a sp. zn. D/643/1984, pozn.). Podľa názoru sťažovateľky, hoci sa na prvý pohľad javí, že zbytočné prietahy v konaní a jeho celková doterajšia dĺžka sú spôsobené správaním žalovanej, skutočným dôvodom je nečinnosť mestského súdu, ktorý nezabezpečil riadny priebeh konania a včasného rozhodnutia veci.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Poukazujúc na judikatúru ústavného súdu k problematike zbytočných prietáhov, sťažovateľka zdôrazňuje, že vec nie je právne ani skutkovo zložitá a ona vystupuje v súdnom konaní aktívne, svojím správaním k dĺžke napadnutého konania neprispela. Dĺžku napadnutého konania (4 a pol roka) považuje za neúmernú povahe veci, pričom existenciu zbytočných prietáhov vzhláda v nečinnosti i neefektívnom postupe mestského súdu, ktorý postupoval nedôsledne pri zabezpečení súčinnosti žalovanej, ako aj pri rozhodovaní o (ne)vykonaní navrhnutých dôkazov.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. 1SprV/457/2025 z 13. mája 2025, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze predbežného prerokovania [§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], uviedol chronologický prehľad procesných úkonov v napadnutom konaní. Z predloženej chronológie podľa mestského súdu vyplýva, že súd nezostal v konaní nečinný, ale v primeraných lehotách vykonával jednotlivé procesné úkony, naposledy uskutočnené pojednávanie 10. apríla 2025 bolo odročené na účel dokazovania na 23. október 2025 (pripojenie spisov notárstiev a dožiadanie realitných kancelárií). Vec sťažovateľky patrí medzi štandardné civilné žaloby. K správaniu sťažovateľky mestský súd uviedol, že na žiadosť jej právneho zástupcu bolo odročené jedno pojednávanie (13. januára 2023), k predĺženiu napadnutého konania v rozhodnej miere prispela žalovaná, ktorá opakovane zmarila ohliadku nehnuteľnosti, ktorá bola nevyhnutná pre vyhotovenie znaleckého posudku. Aj keď súdu nemožno vytknúť nečinnosť, keďže vo veci po vykonaní prvotných úkonov nariadil pojednávanie, ako aj znalecké dokazovanie, opakovane vyzýval znalca na predloženie znaleckého posudku, vyzýval žalovanú na poskytnutie súčinnosti a uložil jej dvakrát poriadkovú pokutu, vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania (4 a pol roka), počas ktorej nedošlo k vydaniu meritórneho rozhodnutia, sa postup súdu javí ako neefektívny.

4.1. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie mestský súd písomným podaním zo 4. júna 2025 zotrval na svojom predchádzajúcom vyjadrení, ktoré nepovažoval za potrebné doplniť.

4.2. Keďže z vyjadrenia mestského súdu, ktoré na výzvu ústavného súdu doručil, nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by boli v prejednávanej veci spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie ústavného súdu, nepovažoval za potrebné doručovať ho na repliku sťažovateľke a v záujme rýchlosti a hospodárnosti konania pristúpil k meritórnemu prerokovaniu ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov konania a obsahu spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitú veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne zložité, keď žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam patrí medzi bežnú a pomerne častú agendu všeobecných súdov. Zvýšená skutková náročnosť veci môže vyvstať preukazovaním hodnoty vyporiadavaných nehnuteľností, pričom v danej veci nariadené znalecké dokazovanie bolo opakovane zmarené zo strany žalovanej a predstavuje prekážku plynulosti konania či rýchleho ukončenia sporu. V správaní sťažovateľky neboli v samotnom súdnom spore zistené také skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku napadnutého konania. Táto v súdnom spore vystupovala skôr aktívne, odročenie pojednávania na žiadosť jej právneho zástupcu (13. januára 2023) ústavný súd nepovažuje za okolnosť, ktorá by negatívnym spôsobom ovplyvnila dĺžku napadnutého konania.

9. Pokiaľ ide o postup mestského súdu v napadnutom konaní, z chronologického prehľadu procesných úkonov poskytnutých mestským súdom ústavný súd zistil, že po podaní žaloby 13. novembra 2020 sa konajúci súd snažil vo veci postupovať plynule a vykonával procesné úkony spojené s doručovaním žaloby a vyjadrení strán sporu v zmysle § 167 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Prvé pojednávanie bolo uskutočnené takmer po roku a štyroch mesiacoch od nápadu veci 11. marca 2022 a bolo odročené na účel vykonania znaleckého dokazovania. Vo veci bol súdom ustanovený znalec (6. apríla 2022) na určenie trhovej hodnoty vyporiadavaných nehnuteľností. Vypracovaniu znaleckého posudku ustanoveným znalcom bránila skutočnosť, že žalovaná opakovane znemožnila vykonanie obhliadky nehnuteľností a nesprístupnila ich na výzvu súdu, a to ani po uložení poriadkovej pokuty súdom v sume 300 eur (8. júna 2022) a 1 000 eur (19. júla 2023), ktoré však zostalo bez efektu. Ďalšie obdobie nečinnosti mestského súdu v trvaní takmer jedného roka (počas ktorého došlo 10. septembra 2024 k zmene zákonného sudcu, pozn.) možno identifikovať od mája 2024 do naposledy uskutočneného pojednávania 10. apríla 2025. Ako neefektívne (oneskorené) sa javí i odročenie pojednávania z 10. apríla 2025 na účel obstarania odhadu hodnoty nehnuteľností realitnou kanceláriou a preukázanie hodnoty nehnuteľnosti podľa návrhu žalovanej (ako dedičstva po nebohých rodičoch žalovanej) pripojením dedičských spisov, keď návrh sťažovateľky, že netrvá na vykonaní znaleckého dokazovania,

za súčasného predloženia odhadu hodnoty vyporiadavanej nehnuteľnosti porovnávacou metódou poskytnutého realitnou kanceláriou bol doručený konajúcemu súdu už 12. decembra 2023. Aktuálne je určený termín pojednávania na 23. október 2025, na ktorom je možné očakávať ukončenie dokazovania.

10. Hoci v predmetnom súdnom spore je plynulosť konania výrazne ovplyvnená obštrukčným správaním sa žalovanej (k tomu bližšie bod 9 odôvodnenia tohto nálezu), celková dĺžka napadnutého konania sporu vedeného pred súdom prvej inštancie v trvaní štyri a pol roka spôsobená jeho neefektívnym postupom vybočuje z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote. V rozpore so zásadami rýchlosti a hospodárnosti (§ 157 CSP) sa javí najmä spôsob vedenia sporu, pri ktorom súd po ustanovení znalca od 6. apríla 2020 prakticky až do 17. decembra 2024, keď bolo nariadené pojednávanie na 10. apríl 2025, okrem uloženia dvoch poriadkových pokút žalovanej len realizoval neefektívnu komunikáciu s právnymi zástupcami sťažovateľky a žalovanej.

11. Na tomto mieste ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť, že základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priťahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priťahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Povinnosť súdu konať bez priťahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, ako aj z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu, z § 179 ods. 1 CSP alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP.

12. Okresnému súdu treba vytknúť, že nepostupoval v súlade s novými procesnými inštitútmi, ktoré mu od 1. júla 2016 poskytuje Civilný sporový poriadok ((k tomu napr. I. ÚS 7/2022, I. ÚS 414/2023, I. ÚS 5/2024) vrátane využitia prostriedkov procesného útoku, procesnej obrany podľa § 149 až § 151 CSP a sudcovskej koncentrácie zakotvanej v § 153 CSP. Účelom a zmyslom týchto procesných prostriedkov je najmä prispieť k naplneniu princípu procesnej ekonomie vrátane rýchlosti konania, zabrániť zdržiavaniu konania a motivačne pôsobiť na strany sporu, aby procesné úkony vykonávali včas. Tieto prostriedky zároveň limitujú aj navrhovanie dôkazov počas súdneho sporu s prihliadnutím na aktivitu strán, ktorých cieľom by malo byť rýchle a hospodárne vyriešenie ich vzájomného sporu.

13. Civilné sporové konanie osobitne po 1. júli 2016 je konaním dôkazným, ovládaným tzv. prejednacím princípom (princípom formálnej pravdy). V takomto type konania sú sporové strany povinné substancovať svoje skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy v jednotlivých procesných úkonoch (povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť). Zodpovednosť za výsledok sporu patrí sporovým stranám, ktoré majú v spore preukázať vysokú mieru procesnej aktivity a svoje skutkové tvrdenia dokázať. Procesná aktivita má mať na zreteli najmä časové kritérium, a to včasnosť, ktorú posudzuje podľa vlastnej úvahy konajúci súd (osobitne s dôrazom na naplnenie požiadavky

hospodárnosti a rýchlosti vedenia súdneho sporu). Okresný súd ani mestský súd sporové strany k plneniu si ich procesných povinností dôsledne nevedli.

14. Ústavný súd k tomu dáva do pozornosti, že okresný súd a po ňom aj mestský súd mali a mohli v podstatnej časti napadnutého konania postupovať striktne v súlade so zásadami koncentrácie konania (§ 153 – § 154 CSP), ktorej samotný význam spočíva v čo najvčasnejšom získaní podkladu na určenie predmetu dokazovania s tým, že možná budúca modifikácia predmetu dokazovania sa eliminuje len na nevyhnutné a nepredvídateľné zmeny alebo na zmeny, ktoré vziđu z výsledkov vykonaného dokazovania. V tejto súvislosti pripomína aj zmenu zakotvenú Civilným sporovým poriadkom týkajúcu sa koncepcie znaleckého dokazovania, ktoré súd nariadi na návrh strany sporu iba vtedy, ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky (§ 207 ods. 1 CSP), inak spravidla postačuje odborné vyjadrenie (§ 206 CSP). Ak sťažovateľka z dôvodu nemožnosti prístupu k nehnuteľnosti nemohla spolu s podaním žaloby predložiť súkromný znalecký posudok (§ 209 CSP), mala a mohla na hodnotu svojho spoluvlastníckeho podielu navrhnúť iný dôkaz (odborné vyjadrenie, ktoré navrhla neskôr v r. 2023), keď z hľadiska dôkaznej sily majú všetky tri tieto dôkazné prostriedky rovnocenné postavenie.

15. Na základe uvedeného ústavnému súdu neostáva iné ako konštatovať, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné priet'ahy spočívajúce v konštatovanej nečinnosti a najmä neefektívnej činnosti mestského súdu, ktorým došlo k porušeniu namietaných práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

16. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené (dokonca ani rozhodnuté), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal, aby mestský súd v napadnutom konaní konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

17. V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie ústavnej sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiada.

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhuje priznať primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur, a to z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty, dĺžkou súdneho sporu, počas ktorého sa snaží o získanie primeranej náhrady za vyporiadavaný spoluvlastnícky podiel, ako aj nákladmi na právne zastúpenie, ktoré musí znášať.

19. Ústavný súd so zohľadnením konkrétnych okolností posudzovanej veci (dĺžka súdneho sporu, opakovane zmarené znalecké dokazovanie, hodnota vyrovnacieho podielu), majúc na zreteli, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocit'ovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, vychádzajúc zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP (čl. 41 dohovoru), považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 3 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti požadovaného primeraného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 5 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur tak, ako ich požadovala (bod 4 výroku nálezu).

21. Pri výpočte výšky trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) plus 23% DPH, ktorej je právny zástupca sťažovateľky platiteľom.

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu